

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 20 coroane.
Pe jumătate de an — — — — — 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 286.

Vorbirea

ținută de Preasfințitul episcop Ioan I. Papp la deschiderea Sinodului eparhial arădan din 1920.

Hristos a înviat!

Venerabile Sinod!

Am prăznuit înainte cu 8 zile marele praznic al prealuminatei învieri a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, deci adevărata sărbătoare a sărbătorilor bisericii noastre creștine, iar astăzi ne-am întrunit în acest Sinod eparhial, pentru a ne exercia unul dintre cele mai frumoase drepturi ale bisericii noastre apostolice sinodale, dreptul garantat în legea noastră organică, de a ne regula, administra și conduce noi înșine afacerile bisericești, școlare și fundamentale ale eparhiei noastre.

A fost mare bucuria învățăceilor văzând pe Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos înviat din morți, dar mare a fost și mângăerea clerului și a poporului din mitropolia noastră, la vestea redobândirii acestei vieți sinodale.

Precum însă bucuria sfinților învățăcei ai Mântuitorului Hristos, a emanat nu numai din adevărul, că prealuminatea înviere a Domnului este biruința vieții asupra morții și a dreptății dumnezeiești asupra tirăniei oamenilor, ci deosebi și din acel adevăr, că prin aceasta înviere s'a dat signalul, că lumina a biruit întunerecul, deci lumina este calea binelui pentru toți, care-l cercă, — tot astfel bucuria clerului și a poporului mitropoliei noastre n'a emanat numai din faptul recăștigării dreptului nostru de întrunire în adunări publice bisericești, și nici numai din dreptul de conlucrare a ambelor elemente, din cari se constituie corpul, — ce-l numim biserică, — ci bucuria năstărilor nostri de pe vremuri și bucuria noastră a celor de acum își are temeiul și-și află esplicarea în însuș scopul, care-l urmărește biserică noastră prin viața ei sinodală, care scop n'a fost și nu este altul, decât desvoltarea și întărirea vieții religioase morale a credincioșilor nostri, înaintarea lor în cultură și prin cultură la bunăstare în măsura, de a corespunde tot mai mult datorințelor creștinești și cetățenești, deci și problemei vieții.

Acesta fiind scopul întrunirilor noastre din trecut și de acum în adunări publice bisericești, va înțelege ori și cine, că dacă capul unei familii se bucură de prezența fiilor săi, chemați și angajați a-l sprijini

în conducerea afacerilor familiare, cu cât mai mare a fost bucuria arhieriei de pe vremuri de prezența fiilor lor sufletești și cu cât mai mare este și bucuria mea de acum, când îmi văd plinită dorința de a vă putea saluta — acum după doi ani — iarăși în jurul meu, ca pe reprezentanții legali ai clerului și ai poporului încredințat arhipăstoririi mele, reprezentanți veniți din apropiere și din depărtare aici la centrul eparhiei, pentru a controla și prin controlă și conlucrare armonică a promova mersul regulat și desvoltarea normală a afacerilor familiei noastre celei mari, adică a bisericii noastre naționale române și a tuturor așezămintelor ei religioase morale și culturale economice, de cari avem să ne ocupăm și de astădată.

Această norocoasă revedere în scopul urmărit am dorit-o cu atât mai mult, cu cât prezența Dilor Voastre, Domnilor deputați, mă ridică din sfera ocupațiilor obositoare de toate zilele în măsura, că zilele duratei întrunirilor sinodali pentru mine sunt sărbători de reculegere, de premenire și înviorare a facultăților trupesti și sufletești; zile, în cari pulzul inimii mele bate mai liniștit prin faptul, că socoteala despre cum am chivernisit talanții mie încredințați, o pot da cu față veselă și cu frunte ridicată.

De aceea, spre semnul vădit al bucuriei și veseliei mele sufletești de norocoasa revedere, vă întimpin cu toată dragostea și căldura inimii de arhieriu-părinte sufleteș, și vă salut cordial cu salutarea dulce a bisericii noastre: *Hristos a înviat.*

Venerabile Sinod,

Domnilor deputați!

Credincioși tradițiunii și praxeii din trecut de a înregistra și eterniza și analele noastre sinodale și evenimentele mai însemnate obvenite în viață de stat, țin să fac mențiune de evenimentul de însemnătate epocală, obvenit în restimpul dela ultima noastră convenire și adică faptul, că neamul românesc de dincoace de Carpați s'a întrunit în frunte cu arhieriei ambelor biserici la 18 Noem. (1 Dec.) 1918 în memorabila adunare dela Alba-Iulia, în care și-a decretat alipirea sa pentru totdeauna la patria mamă sub blândul sceptru al gloriosului nostru Domnitor Ferdinand I. Regele tuturor Românilor, care prin înaltul decret lege dela 11 Decembrie același an Nr. 3631/918 s'a îndurat preagrățios a sancționa aceea hotărâre unanimă.

În calitate Sa de Rege al tuturor Românilor, Maiestatea Sa, gloriosul domnitor și desrobitor al nostru și al neamului nostru din cătușile robiei seculare a le obliăduirii străine de limba și credința noastră, a cercetat mai multe centre din Ardeal și a cercetat și orașul Oradea-mare, centrul județului Bihor însoțit de Maiestatea Sa Regina noastră Maria, în a căror întimpinare am mers și eu și, la timpul stabilit în programa festivităților zilei pentru recepțiuni, am condus deputațiunea bisericii noastre ortodoxe.

Eveniment de însemnătate epocală este apoi și unirea politică a întreg neamului nostru românesc din părțile de dincoace de Carpați, împreună cu frații nostri din Bucovina și Basarabia, în România-Mare.

De aceea, acum când prima dată ne-am întrunit în acest Sinod eparhial pe teritoriul României Mari, cuvine-se să folosim acest prilej binevenit și spre a da dovadă despre devotamentul nostru de credință neclătită și de supunere omagială către înaltul tron și dinastie, să ridicăm ochii minți și cugetul inimii la tronul Dumnezeirii, și să zicem cu toții:

Trăiască Majestatea Sa Ferdinand I. Regele tuturor Românilor!

Trăiască Maiestatea Sa Regina noastră Maria, buna și milostiva mamă ocrotitoare a celor săraci și neputincioși!

Trăiască, crească și înflorească Augusta familie domnitoare română!

Trăiască viteaza armată română!

Trăiască România-Mare!

Venerabile Sinod!

Obiectele avizate Ven. Sinod pentru sesiunea actuală parte au fost prezentate sesiunii din 1918. prorogate din motivele învocate în protocolul ședinței a treia din aceea sesiune, parte se vor prezenta sesiunii de acum, cu carea intrăm în al șaselea deceniu de viață autonomă, de aceea, acum ating numai trebuința de a se urma concluzului luat în conferința noastră premergătoare deschiderii sesiunii ordinare din 1918.

După cari toate, precum în sfânta biserică așa și aici să rugăm pre milostivul Dumnezeu: Să ne lumineze mințile cu lumina înțelepciunii sale cei dumnezeiești, carea să străbată inimile noastre cum străbat razele soarelui prin ușile ferestrii, și sălătându-vă din nou de bunăvenire, declar sesiunea ordinară a Sinodului nostru eparhial convocată pe ziua de astăzi de deschisă.

Reorganizarea Mitropoliei transilvane.

(Urmare.)

Dar mai avem, din zilele noastre chiar, buna pildă de acest feliu a altor confesiuni, cari și până aci au pus un mare pond pe creierea unor asemenea biblioteci eparhiale, tractuale și parohiale.

3. *Creierea de organe bisericesti și de publicitate*, nu numai pentru publicațiile oficiale, ci și pentru cultivarea științei bisericesti, încă este o chestiune, care își cere regularea pe viitor. In concret ar fi de trebuință:

Să se înființeze un *organ politic-bisericesc*, în ale cărui preocupări să fie, de a da directiva, conveniabilă principiului și interesului de existență ale Bisericii în raport cu viața politică și cu fluctuațiile vieții politice de Stat.

Să se înființeze de asemenea un *organ pentru publicațiile oficiale* ale tuturor eparhiilor, sau câte un asemenea organ la fiecare eparhie, în care organ să se publice și rezoluțiile, dimpreună cu concluzele principiare ale Consistorului eparhial și ale celui mitropolitan.

Să se înființeze *câte-o revistă: una pentru viața și știința bisericască*, pentru cler; alta, pentru propaganda religioasă, pe calea tiparului, în sinul poporului. Chestiunea aceasta din urmă e ținută deja la suprafață, de o vreme în coaci, în forma discuțiilor pentru a se înființa, spre scopul acesta religios-moral, un *institut biblic românesc*, care ar avea de a tipări și lăși în popor părți din sf. scriptură și alte scrieri bune, edificatoare.

Toate aceste ar trebui abonate în mod obligator la toate oficiile bisericesti, așa că ceea ce nu s'ar ajunge din câștigul acestor publicații, să se ceară a se acoperi din vistieria statului.

XII.

Biserica noastră a fost până acum aproape singura noastră instituție, în care ni s'a scurs viața secole dearândul. Monumentele trecutului nostru au aproape numai caracterul bisericesc, sau și pe cel bisericesc; conservarea acestor monumente pentru posteritate ar fi un act de pietate față de trecut, un izvor de informație bogată pentru istoriografia viitoare și un semn de vrednicie în fața posterității, dacă le-am aduna și orândui într'un *muzeu bisericesc*.

Acesta ar putea cuprinde vechile odoare bisericesti: ornate, vase bisericesti, cari nu mai sunt în întrebuințarea bisericască, ci se aruncă poate de încolo, până se deteriorează de tot. Ar începe în acel muzeu toate manuscrisele de cărți religioase bisericesti: mineie, trioade, ceasloave, liturghiere, etc. . . cari se află pe la multe din bisericile noastre, până azi. S'ar putea aranja o colecțiune de antimise vechi și nouă, cruci vechi de lemn ori și de metal și mai ales icoane bisericesti și alte atari obiecte bisericesti, cari ar putea forma un respectabil început pentru un muzeu bisericesc ce s'ar putea apoi augumentă sistematic în viitor.

In acel muzeu s'ar putea aranja, mai departe, o galerie frumoasă din icoanele ierarhilor noștri de până aci și a celor de azi și din viitor; apoi icoanele mece-naților noștri bisericesti-culturali și a bărbarilor bine-meritați pentru biserică noastră.

Acestui muzeu i-s'ar putea adauge fotografiile de pe bisericile mai însemnate și mai vechi, ce ne-au rămas, cu deosebire de pe vechile bisericuțe de lemn, ce le mai avem une-ori într'un stil admirabil; apoi fotografiile de pe ori-cari alte lucruri ori pieze bisericesti mai mari, cari nu ar putea fi transportate în muzeul bisericesc. In acest chip s'ar servi mult și istoriei bisericesti și celei culturale.

XIII.

Biserica va trebui să gândească și la o mare *chestiune economică-financiară*, prin a căreia mijlocire să-și acvireze o însemnată parte de mijloace materiale pentru realizarea scopurilor sale multiple. N'ar avea decât, ca P. Sf. Sinod Episcopesc să orânduiască observarea strictă a ritului nostru oriental, de a se întrebuința în biserică prescrisa lumină de ceară. Apoi se decreteze monopolul pe pregătirea de asemenea lumini pentru bisericile noastre. Iar apoi să se înființeze o *fabrică bisericască de lumini*, interzicându-se folosirea prin biserică a altor lumini, decât cele ieșite din aceea fabrică, cu a cărora vânzare să fie încredințată neguțatori de ai noștri din provincia bisericască.

(Va urmă.)

Dotatia corpului didactic dela preparandia (școala normală) ort. română din Arad

de Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

Intârziind însă asemnarea și fiind plata și „așa subțire croită”, profesorul Gavra în ferile sf. Paști, călătorește la Pesta, unde intervine în persoană în chestie și înaintează o rugare în scris comisarului ces.-reg. baron Carol Geringer.¹⁾ Intârzie și chestia „purificării”, fiindcă profesorii cerură, să fie trecut prin acest purgator în Arad, deoarece necăpătându-și salariile, nu pot călători la Oradea-mare. Li-se încuviință și astfel în toamna anului 1850 prestară acest examen de „Conduită” în fața unei comisuni constătătoare din fostul director local, acum inspector școlar districtual ces.-regesc, Constantin Ioanovicu, ca președinte și judele cercual Sigismund Bohus și procurorul Vilhelm Tarjányi, ca membri, după care purificare li-se și solvi salariul restant, nu de-odată, ci'n rate.²⁾

Ș'n privința ameliorării salariilor se făcu început promitător. Concursul pentru ocuparea catedrei de catihet se publică cu o leafă anuală de 500 fl. m. conv, ca astfel catihetul să nu fie nevoit a umbla după alte slujbe ca antecesorul său. Ceialți profesori rămaseră însă tot cu leafa veche fiindcă „fondul național se afla într'o stare foarte ticăloasă”, ceea ce se atribuia în parte și împrejurării „că poporul român de oarecâtiva ani încoace măcar că-i mai numeros, totuși mai puțin a contribuit decât Sârbi” la augmentarea acestui fond. Conferința profesorală combate această învinuire răspunzând, că deși Românii locuiesc pe locuri mai sărăcoase și ei contribuiesc la susținerea școalelor cu sume însemnate. Pentru administrarea tasului școalei nu se prea află oameni, iar banii ce încurg în acest tas, în multe locuri se rețin pentru biserică. In diecesele Verșet și Timisoară, deși Românii sunt în majoritate, totuși episcopii, protopopii mai toți, mulți preoți și învățători sunt sârbi și așa banii din tasul al 3-lea dela multe comune curat românești sau mixte, fiind protopopii Sârbi, nu ca dela Români, ci dela Sârbi adunați a fi îi vestesc.

Până când Românii nu vor avea Mitropolitul și episcopii lor, Sârbi tot spre apăsarea Românilor vor lucra. Ei au atras la sine și administrarea fondului. L-au chivernisit însă rău croind lefuri pentru manipulant și președinte, după plac. Aceste sunt cauzele stării ticăloase, în care se afla fondul și nu împrejurarea, că Românii nu contribuiesc la el.³⁾

Speranțele, ce le legă corpul profesorilor față de guvernul absolutistic, ce urmă în Ungaria după evenimentele din 1848-49, nu se înap-tuiră. Nici acest guvern nu contribuă cu sprijin și mijloace materiale la susținerea școlilor, ci le pune în sarcina poporului. Într'aceea starea fondurilor școlare gr. u. u. din Pesta deveni atât de precară și „cassa gremială a deputațiunii” e atât de eshauiată, încât nu putu licvida leafa catihetului.⁴⁾ Neregulat își primeau salariile și ceialți profesori.

In primăvara anului 1851 profesorul Gavra se afla la Oradea-mare, pentru a-și cerceta pe tatăl său, care era bolnav de moarte. Se folosi de acest prilej și în 10 Mai 1851 înainte o rugare la însidiatiunea școlară ces. reg. a districtului din Oradea-mare, în care corpul profesoral cere urcarea salariului dela valuta veche la valuta de argint și introducerea unei rândueli mai bune la plățirea salariilor.

Prin praxa de până acum de a-se trimite chitanțele la perceptoratul deputațiunii din Pesta de unde apoi se asemnară salariile la oficiul de sare („sărărie”) din Arad, primirea lefilor suferă întârzieri de săptămâni. Uneori se perdeau chitanțele, iar acum introducându-se chitanțe timbrate sunt siliți a da asemenea chitanțe și la perceptoratul deputațiunii din Pesta și a ridica tot aceea sumă cu altă chitanță timbrată dela oficiul de sare din Arad. Iurisdicțiunea școlară se întrevină deci pentru a scăpa corpul profesoral de atâtea „căi întortochiate”, ca să-și poată primi plățile fără întârziere, la termenul hotărât și de dreptul dela oficiul de sare din Arad și numai pe lângă un rând de chitanțe timbrate.⁵⁾

La acest recurs al colegiului profesoral veni răspunsul obiceiuit, că starea fondurilor școlare nu permite urcarea salariilor. In urmă acestui refus conferența profesorală hotărăște a se adresa cu o rugare — în limba nemțească — de dreptul la ministrul de culte din Viena, iar cu alta la Consistorul din Arad, pentru ai se da catihetului o parohie.⁶⁾

Dar nici aceasta rugare, nici altele ce le mai înaintaseră și chestie,⁷⁾ nu avoră alt rezultat, decât recunoașterea, că cererea profesorilor e dreaptă și că năzuințele lor la o soarte mai bună, e îndreptățită. Fundațiunea școlară ope-rează însă cu deficit, deci profesorii să aibă răbdare până când fondurile vor fi aduse în situația de a putea satisface pretensiunilor juste, cu atât mai vartos, căci precum rezultă din socotelile fundațiunii pe anul 1863 pentru preparandia din Arad s'au cheltuit 1403 fl., iar pentru cea din Zombor numai 998 fl.⁸⁾

(Va urmă.)

¹⁾ Protocolul actelor cons. 1850 Nr. 36 și 49. —

²⁾ Prot. actelor cons. 1850 Nr. 83. — ³⁾ Prot. actelor

cons. 1850 Nr. 122. — ⁴⁾ Prot. ses. cons. 1851 Nr. 8.

⁵⁾ Prot. sesiunilor consensuale 1851 Nr. 47, 53. — ⁶⁾ Re-

scriptul însidiatiunii școlare din 31 Dec. 1851, Nr.

17370/1749. Prot. ses. cons. 1852 Nr. 7. — ⁷⁾ Actele prep.

1851-8 Nr. 69, 1863-4, Nr. 10. — ⁸⁾ Intimatul cons.

loc regesc din 13 Iunie 1864, Nr. 45,844.

Un apel al guvernului împotriva propagandei anarhice.

Di general Averescu a trimis tuturor prefeților din România-Mare următorul apel: Pe când de jur împrejurul țării noastre, agenții provocatori au semănat anarhia și au contribuit la distrugerea economică a țării cu mari bogății. România, grație virtuților strămoșesti ale fiilor ei, a rămas strajă neadormită contra tuturor tendințelor de corupere și de atățare.

Ici colo și la noi, dușmanii ordinii încearcă prin propagandă scrisă sau vorbită să producă turburarea minților celor mulți și muncitori, făcând pe unii să creadă că nu se va face împroprietărirea, pe alții, că au dreptul în mod egal asupra tuturor bunurilor din țară în fine încearcă să-i facă a crede că va fi mai bine într'o viață pe care ei le-o pregătesc.

Aceste tendințe anarhice și distructive ori-unde și oricum s'ar ivi trebuiesc combătute cu toată energia.

In acest scop o acțiune de contrapropagandă trebuie să pornească imediat.

Ea trebuie să fie rezultatul acordului tuturor oamenilor de ordine indiferent de gruparea politică, căreia ar aparține.

Vă rugăm deci apelați călduros la toți intelectualii din acel județ ca să se pună în serviciul acestei cauze.

Rugați pe preoții și pe învățătorii să facă din misiunea lor la sate un adevărat apostolat rugați-i ca în predicile și cuvântările lor să lumineze pe săteni și să-i convingă că adevărata cale spre fericire nu o pot găsi decât prin muncă liniștită și spornică.

Faceți apel la demobilizați ca să spună tuturor câte jertfe au făcut pentru a păstra și apăra pământul strămoșesc și să nu lase sub strășina caselor lor să se opoșească oamenii distrugerii și ai răului.

Intrebuințați, acolo unde este nevoie și pe invalizii de războiu cari — suntem siguri — vor răspunde cu dragoste la apelul d-v. de a se face propagatorii liniștii, muncii și ordinii.

Acelora dintre invalizi, cari ar fi lipsiți de mijloace ministerul le va plăti transportul și-o indemnizație de deplasare pe care o veți aprecia în raport cu cheltuielile ce vor fi nevoiți să facă pentru îndeplinirea misiunii lor.

Rezultatele obținute de d-v. pe acest tărâm, mi le veți face cunoscute.

Paștile*).

Este primul moment, când neamul românesc scăpat din cătușile opresorilor de ieri și trecut norocos prin viforita catastrofei mondiale, — serbează într'un elan sfânt de fericire învierea lui Hristos. În toate bisericile pompoase și modeste, de pe pământul istoric locuit de neamul nostru, în aceasta sfântă zi, toți creștinii des de dimineată cu făclile aprinse întâmpină pe divinul Isus cu dulcea cântare strămoșească: Ziua învierii să ne luminăm popoarelor. Să ne luminăm, căci învierea lui Hristos este și praznicul învierii naturii; este apoi un puternic rezervoriu de forțe și avânt căci prin înviere omenirea a ajuns în posesiunea libertății și luminii, ce emanează din acel Soare dzeesc, care s'a intrupat, crucificat și înviat pentru noi. El strălucește pururea pe orizontul creștinismului și ne-arată calea și legile prin cari trebuie să viețuim sub ocărmuirea Sa dzească.

Neamul românesc din cuprinsul României întregite are motiv îndoi să sârbeze deodată cu învierea lui Hristos, și învierea libertății sale etnice, căci călăuzit de Pronia cerească, cu o supremă încordare și-a zdrobit lanțurile, pentru ca de aici înainte să trăiască liber și stăpân în pământul strămoșesc.

Deoarece-ce însă întreaga existență națională a poporului nostru este strâns legată de biserică, tot avântul, emulația și progresul ce vom face ca popor tiner și liber, va trebui să se bazeze pe principii morale curate ca lacrima și izvorite dintr'un adăuc sentiment religios.

Trăim un timp de tranziție distrugător când și la poporul nostru, temelie credinței religioase se clatină.

Peste tot globul pământesc observăm o luptă febrilă, o sforțare și-o accelerare după un trai fără griji și lipsit de duhul credinței. Morală creștină suferă de infecție și pas de pas dăm de nemulțumire și neîncredere. La cei pe cari îi crezi că posed toate avantajele pentru un traiu, o viață veselă și fericită, — curg lacrimi, s'aud blesteme și suspine. Pentru ce? Pentru că lipsește tocmai esențialul: Sarea din sf. Evanghelie fără care vine putrefacția, lipsește iubirea și adevărul evanghelie. Lipsește credința pecetluită de Hristos prin moartea și învierea Sa.

Deci paștile și sfânta înviere a Dlui, să ne fie un memento și un prilej pentru învierea credinței curate și moravurilor bune în toți fii bisericii noastre.

În procesul cel mare al civilizației neamul nostru să între condus de biserică, care și în trecut a fost depozitara și scutul patrimoniului nostru național, tot astfel și în viitor, va fi farul luminător, care va conduce românimea pe calea progresului și îi va câștiga fericirea temporală și cea eternă.

Toate sistemele de educație, națională să fie primare de creșterea și dezvoltarea caracterului religios-moral, căci e știut că ordinea morală și echilibrul societății omeniești se bazează pe credința în Dzeu. Doar filele istoriei ne ade-

verește că, dela cea mai inferioară, până la cea mai avansată treaptă culturală, în Fetisism, Bramanism, Budhism, Mohamedanism, Iudaism și până la creștinism, omenimea tinde tot spre perfecționare.

Și noi — toată suflarea românească la praznicul învierii lui Hristos să facem învierea morală, să ne curățim simțirile și cugetele în focul sacru al iubirii evanghelice și să ne pătrundem de înțelesul sublim al cântecului sfânt. „Ziua învierii să ne luminăm popoarelor“.

Simon Stana, preot.

Imprumutul refacerii.

Apelul ministrului de culte și instrucțiuni la membrii corpului didactic.

Ministerul Instrucțiunii publice a adresat următoarea circulară învățătorilor:

Corpul didactic a avut un rol de seamă în marele război care s'a încheiat cu mărirea României și cu izbândirea visului de aur al neamului nostru: Unirea cu Ardealul, Banatul, Basarabia și Bucovina. Dacă neamul nostru a purtat războiul pentru îndeplinirea aspirațiilor naționale cu atâta măreție de suflet, a făcut-o fiindcă învățase și în școala primară și în cea secundară și la Universitate, că drepturile noastre străvechi sunt peste Carpați și peste Prut. Iar când războiul a început și grozăviile lui s'au deslănțuit corpul didactic de toate gradele a fost în frunte și mai ales cel primar și-a vărsat sângele din belșug.

Se cade ca această strălucită biruință a școlii românești să fie dusă până la capăt. După război se impune refacerea a tot ce a fost distrus și consolidarea patriei întregite. Trebuie să dăm pentru aceasta sprijinul pe care l-am dat pentru război și să subscriem la Imprumutul Intern din 1920. Să dăm din toată inima economiile noastre și să indemnăm pe toți părinții copiilor să facă la fel cu noi.

Din cauza scăderii banilor suferă țara, suferim cu toții și măi cu seamă sufer funcționarii. Imprumutul Intern va avea ca urmare imediată tocmai ridicarea valorii banilor. Trebuie dar și din punctul acesta de vedere să sprijinim Imprumutul.

Vă rugăm să ne răspundeți direct sau odată cu ceilalți colegi, prin direcția școlii căreia aparțineți, ce sumă ați scris și ce sume ați mai putut determina să se subscrie de alte persoane.

Se va lua notă de aceasta în statul dv., personal fiindcă nu poate fi merit mai mare pentru un membru al corpului didactic decât ajutorarea țării sale la nevoie.

Din vieața pastorală.

— Cercul religios din Bârzava. —

În conformitate cu Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor și cercurilor religioase ale asociației „Andrei Șaguna“ cercul religios Bârzava, careia îi aparțin comunitățile bis. Conop, Bârzava, Căpruța, Monoroștia, Bătuța, Dumbrăvița, Groși și Slatina-mureșană și-a început activitatea cu ziua de 27/9 April a. c. Mart. adică în ziua de vinerea Sftelor Patimi ale Dlui.

Preoții cercului religios Bârzava, mai înainte prin o constătuire, a hotărât începutul activității sale de-a săvârși credincioșilor aparținători acestui cerc, sftul maslu. S'a făcut apel în sftele bisericii pentru participarea credincioșilor în număr cât de mare la acel act sfânt. De dimineată încă a inundat Bârzava în șiruri lungi, convoiuri de credincioși veniți din toate părțile, aducând în trăsuri sumedenii de bolnavi, neputincioși, pentru a primi sfta ungeri. Biserica eră arhiplină de credincioși, setoși după astfel de slujbe sfinte căci mulți dintre ei nu cunoșteau aceasta sfântă Taină.

După celebrarea acestei sfinte Taine, preotul din Monoroștia Petru Binchiciu, a ținut cuvântarea. Materialul ales de părintele Binchiciu a fost însemnătatea sftii Taine a maslului. Pentru primadată l-am auzit a vorbi pe acest părinte. A vorbit foarte frumos. Îndeosebi a făcut multă mângâiere în popor cuvintele „nu

cugetați iubiților creștini, că cele 5 ori 10 coroane ce dați preotului aduce mântuirea neputinței voastre corporale, ci singur credința voastră în sfta Taină a ungerii, acest dar vă va mântui pre voi“.

Cuvântarea părintelui Binchiciu a stârnit adevărate emoții, vedeai bătrâni cu lacrimi în ochi, pe deplin mângăiați de sfințenia cea mare, de care s'au împărtășit prin ungera cu sf. mir.

După încheierea actului pomenit s'a făcut un apel către credincioșii adunați în sfta biserică, ca fiecare după putință să contribuie din avutul său, pentru înființarea unui fond numit „Fondul maslului“ a cercului religios Bârzava, cu mențiunea de a se ajuta băieții săraci cu recvizite școlare, vestimente s. a. La apelul făcut s'a încasat suma de 841 cor. 24 fil., care sumă s'a predat cassarului cercului religios, Dimitrie Maci, preot în Căpruța, însărcinat fiind totodată a veni la proxima întrunire a secției, cu un proiect de statute, pentru administrarea numitului fond.

Binecuvântat să fie acest început, spre binele sftii noastre bis. și spre deprinderea mai intensivă a credincioșilor noștri în cele sufletești.

Dimitrie Maci, preot ort. rom.

INFORMAȚIUNI.

Poetul V. Eftimiu și imprumutul. Cei ce au moștenit averi, or s'au îmbogățit, or au furat, în vreme ce alții dădeau totul pentru țară sau munceau fără nici o răsplată, toți aceștia ar putea răscumpăra nedreptatea sorților subscriind cât mai mult, la Imprumutul Național.

Fără nici un sacrificiu, fac o faptă bună și jumătate din păcat le va fi iertat.

Victor Eftimiu.

Monezi de porțelan. Germania proiectează fabricarea unor monezi de porțelan. S'a făcut experiență și s'au văzut, că asemenea monede sunt foarte practice, fiind ușoare, durabile și curate; se pot spăla și nu pot fi falsificate.

Ziua de 1 Mai sârbătoare. Guvernul a decretat ziua de 1 Mai nou de sârbătoare a muncii.

Perfecționarea telefoniei fără fir. În Londra s'au făcut experiențe pentru controlul aeroplanelor prin telefonie fără fir. Un aparat Handley Page prevăzut cu aparat de telefonie fără fir a fost înălțat având ca echipaj câțiva gazetari. Dâșii au schimbat comunicări cu editorii lor, iar vocile vorbitorilor se auziau lămurit. Ca întrebuințare pentru stabilirea direcțiunii ei erau informați prin grai de către trei stațiuni terestre asupra pozițiunii lor exacte. Valoarea acestui aparat este nemărginită. Aviatorul poate fi înștiințat asupra pozițiunii sale și asupra condițiilor din apropierea pământului atunci când el este prea sus pentru a le putea vedea.

Comoară desgropată. La ferma din Vrigny, la penitenciarul Douaires de Gaillon, săpându-se grădina, s'a descoperit o cutie de metal cuprinzând 1500 piese de aur în valoare de 67,500 franci. Tezaurul, compus din piese cu efigia lui Ludovic al 14-lea, a fost, probabil, îngropat de către un emigrat.

Monument victoriei dela Marna. Școlarii Americani au organizat o subscripție națională în toate Statele Unite, pentru ridicarea la Meaux a unui monument comemorativ victoriei dela Marna — trebuiesc 250,000 dolari. Monumentul este opera sculptorului Frederick Mac Monnies.

11 miliarde hârtie monedă. După un raport al Băncii Naționale, în prezent, în România-Mare, circulă hârtie monedă care atinge cifra de 11 miliarde. Circulă: 4 miliarde 189 milioane bilete ale Băncii Naționale, 2 miliarde 104 milioane bilete ale Băncii Generale, 4 miliarde coroane și 1 miliard ruble. Față de întinderea țării ar fi trebuit să avem aproximativ 3—4 miliarde. Avem însă fabuloasa cifră de 11 miliarde bilete de bancă.

Nu uitați a subscria la imprumutul național!

* Publicarea nu s'a putut face la timp în lipsă de spațiu.

Nr. 584/1920.

Circulară**cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.**

Onor. Consiliu Dirigent, Resortul cultelor și al instrucțiunii publice din Cluj cu Nr. 1317/1920 ne-a trimis în chestiunea sărbătorilor naționale următoarea recercare:

„*Venerat Consistor Diecezan!*”

„Au obvenit cazuri, că în zilele de sărbători naționale preoții altor confesiuni n'au ținut nici un serviciu divin; organele serviciilor publice au constrins în unele locuri pe acești preoți, să țină serviciu divin în acele zile, în alte părți i-au tras la răspundere pentru că n'au ținut slujba. Oricât de justificabilă ar fi indignarea patriotică a organelor noastre, totuș este exclusive de competența autorității bisericești de a stabili pentru aceste ocazii serviciul divin corespunzător.

Dreptaceea V. Consistor să binevoiască a îndruma organele subalterne, să liniștească poporul acolo, unde s'ar revolta contra preotului de altă confesiune, care — în lipsa unei dispoziții din partea autorității sale bisericești — n'ar ținea serviciu divin în zilele de serbare națională. Să se abțină în atare cazuri dela orice agitație contra celorlalte confesiuni și să se ferească de orice amestec direct sau indirect în afacerile de culte ale altor confesiuni.”

Ceace prin aceasta aducem la cunoștința oficiilor protopresbiterale și parohiale, spre știre și conformare și totodată dispunem din nou, ca ordinele noastre de sub Nr. 1277/919, 1552/919 și 2380/1919 emise în afacerea sărbătorilor naționale să se îndeplinească cu toată acuratețea.

Arad, 9/22 Aprilie, 1920.

Ioan J. Sapp,
Episcop.

PARTEA OFICIALĂ.**Concurse.**

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională ortodoxă română din Alioș, protopresbiteratul Lipovei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Venitele împreunate în acest post sunt: 1. 1000 cor. din cassa culturală, iar întregirea de salariu până la suma fixată prin lege se va cere dela stat. 2. Cvarțir corespunzător cu supraedificate și grădina școlii pe jumătate. Podrumul școlii îl va folosi la olaltă cu colegul său. 3. Dela mormântări la care va fi poftit și la care este obligat a participa va beneficia 3 cor. respective, 5 cor. 4. Pentru scripturistică 20 cor. De curățirea locuinței învățătoresci pe dinăuntru se va îngriji alesul, iar de curățirea și încălzirea salei de învățământ și de curator va îngriji comuna bis. — Alesul va avea să provadă cantonatul în și afară de biserică. Învățătorul ales va avea să conducă elevii regulat la sf. biserică pe care îi va instrui în cântările bisericești și cu care va cânta răspunsurile liturgice și va avea să conducă strana. Va instrui la școala ce i-se va designa de autoritățile școlare și va conduce școala de repetiție.

Recursele ajustate cu documentele recerute și anume: Estras de botez, diplomă de învățător, atestat de apartinență, atestat de conduită și despre eventualul serviciu de până aici, adresate comitetului parohial din Alioș se vor înainta oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Lipova în termenul concursual, sub care durată reflectanții să se prezinte în sf. biserică din Alioș în cutare Duminică ori Sărbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului parohial din Alioș ținută la 4/17 August 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă* protopresbiter tractual inspector confesional de școala.

—□—

1-3

Tiparul și editura tipografiei diecezane greco-orientale române din Arad.

Pe baza rezoluțiunii Ven. Consistor de sub Nr. 694/920, prin aceasta să escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din **Comlăuș**, (jud. Arad), devenită vacantă prin abdicarea parohului Virgil Mihulin, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. Una sesiune pământ extravilan în estenziunea ei de azi împreună cu dreptul de pășune. 2. 4 cănepiști aparținătoare sesiunii. 3. Intravilanul parohial folosit de fostul paroh. 4. Retribuțiunea de bir. și stole: 840 coroane. 5. Alte venituri accidentale și întregirea dela stat, pe care însă comuna bis. nu o garantează.

Alesul preot va suporta toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va împlini toate funcțiunile, va predica cel puțin odată la săptămână și va catehiza la școlile unde va fi reclamat, fără altă remunerație.

Parohia fiind de cl. I. dela recurenți se cere cvalificația prescrisă în concluzul sinodului eparhial de sub Nr. 84/910.

Recursele ajustate regulamentar și cu atestat de serviciu de până acum, eventual consimțământul Arhierelui diecezan dacă ar fi din altă dieceză, sunt a-se înainta în termenul concursual oficiului protopopesc rom. ort. din Șiria, adresate comitetului parohial rom. ort. din Comlăuș și cu stricta observare a § 33 din regulamentul pentru parohii; Concuranții vor avea a-se prezenta în sft. biserică din Comlăuș, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial rom. ort. din Comlăuș, la 16/29 Ian. 1920.

Ioan Cuedam m. p., v. preș com. parohial.
Dimitrie I. Popa m. p. notar, adhoc al comitetului. În conțelegere cu: *Mihail Lucața* m. p., protopresbiter rom. ort.

—□—

1-3

Pentru deplinirea parohiei **Zăbalt** (Szabács) protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin trecerea în statul de deficiență a parohului Ambrosie Popescu, în conformitate cu concluzul veneratului Consistor de sub Nr. 428/920, se publică concurs din nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentate împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan parohial.
2. Una sesiune par. în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală, din care 10 jughere e fânat;
3. Stolele legale.
4. Birul legal în naturale sau cu prețul curent de piață.
5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiza în școala confesională din loc fără altă remunerațiune.

Parohia e de clasa II dela reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune. Se admit însă și aspiranți cu cvalificațiune de clasa a III. și vor fi candidați în cazul, că nu se va prezenta nici un reflectant de clasa a II. având reflectanții a-și subșterne recursele lor în termenul concursual P. On. Domn Fabriciu Manuilă protopresbiter tractual gr. or. rom. în Lipova, ajustate cu documentele recerute precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aici, iar pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Reg. pentru parohii a se prezenta în termenul concursual în vre-o Duminică ori sărbători în sf. biserică din Zăbalt spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea prescrisă, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, de a putea reflecta la acea parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* protopresbiterul Lipovei.

—□—

2-3

Pentru întregirea vacantului post de preot-paroh din parohia **Bara**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie de pământ, parte arător. parte fânat;
2. Intravilan parohial de 3/4 jugăr;

3. Stolele legale și

4. Eventuala întregire dela stat

Parohia este de clasa I, dar în senzul înaltei rezoluțiuni consistoriale Nr. 4201/1917, se admit și concurenți cu cvalificație de clasa a II. Intrucât sunt din alte dieceze, trebuie să dovedească, tot atunci că au consimțământul Consistorului, respective al Episcopului diecezan, de a reflecta la această parohie.

Sunt poftiți mai departe ca, în termenul concursual, să se prezinte într'o Duminică sau într'o sărbătoare în sf. biserică din Bara (Craș-Severin) spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă în senzul indicat mai sus, se trimit comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopresbiterat gr. or. rom. din Belinț (Timiș), în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă veteranul paroh Zaharie Miliian din **Dezna**, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare a concursului.

Dotăția: 1. 1/2 din sesia parohială. 2. 1/2 din intravilanul dela casa parohială. 3. 1/2 din birul legal și 1/2 din stolele legale. 4. Eventuala întregire de dotație dela stat ce compete capelanilor.

Alesul va plăti darea după realitățile beneficiate de dânsul.

Este obligat alesul să conducă și oficiul parohial, având a rezolva toate restanțele oficiului, nu altcum este deobligat a catehiza la școala confesională fără alta remunerație.

Parohia este de clasa I, însă conform rezoluției cons. 471/1920, intrucât nu se vor prezenta reflectanți cu cvalificație de clasa I, sunt admisi și concurenți cu cvalificație de clasa a II.

Dela reflectanții din alte dieceze se cere învoirea episcopului nostru diecezan spre a putea reflecta la această parohie.

Rugările de concurs ajustate cu documentele prescrise sunt a se înainta P. O. of. ppter. din Buteni, iar reflectanții pe lângă observarea § 32 din Reg. pentru parohii sunt poftiți a se prezenta în termenul concursual în bis. din Dezna pentru a-și arăta desteritatea în cântare, rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, ppter.

—□—

3-3

BIBLIOGRAFII.

În editura librăriei diecezane din Arad a apărut volumul „**Cântări naționale**” ed. V. având următorul cuprins:

1. Deșteaptă-te Române!... 2. Trei colori... 3. Pe-al nostru steag... 4. Răpirea Basarabiei. 5. Hora Sinaei. 6. Marșul ostașilor români. 7. Hora dela Plevna. 8. Hora reshelului. 9. Cântec de război. 10. Vivat Țara mea. 11. Latina gintă. 12. Limba Românească. 13. Fii ai României. 14. Sunt vânător. 15. Trecerea Dunării. 16. Hora Severinului. 17. Hora unirii. 18. Hora dela Grivița. 19. Hora Dorobanților. 20. Marșul anului 1848. 21. Marșul lui Iancu. 22. Marș ostășesc. 23. Marșul lui Mihai Viteazul. 24. Calcă Române! 25. Auzi buciumul! 26. Hai dați frați cu arma n' mână. 27. Mama lui Ștefan cel mare. 28. Ce e patria română? 29. Românul cătră iătar. 30. Frunzuliță de stejar. 31. Adio la Carpați. 32. Cea din urmă noapte alui Mihai cel mare. 33. Peneș curcanul. 34. Românul nu pier. 35. Auzi acolo. 36. La arme. 37. Pui de lei. 38. Treceți batalioane. 39. Cântecul străinătății. 40. N. Bălcescu murind. 41. Domnul Tudor. 42. Cântecul lui Horia. 43. Marșul batalionului Român din Lugoj. 44. Tu fetițo de român. 45. La Revedere. 46. Salu! armatei române. 47. Sus inima.

Se poate comandă la librăria diecezană din Arad (strada Eminescu No. 35.) cu prețul de 2 Cor. + 80 fil. pentru francatură recomandat.

Cenzurat: Alexandru T. Stamatiad.

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.